

Adviesraad Sociaal Domein Eijsden-Margraten
Amerikaplein 1
6269 DA Margraten
Mail: asd@eijsden-margraten.nl

Aan het College van B&W van de gemeente Eijsden-Margraten

Mheer, 27 november 2024

Onderwerp: advies Concept integrale verordening Sociaal Domein gemeente Eijsden-Margraten 2025.

Geacht College,

Voorafgaand aan uw adviesaanvraag van 2 november jl., op uw in concept vastgestelde *Integrale verordening Sociaal Domein gemeente Eijsden-Margraten 2025*, is de Adviesraad betrokken bij een eerste conceptuele presentatie van een integrale verordening voor het hele Sociaal Domein van de gemeente. Hiervoor is het model van de *Omgekeerde Modelverordening sociaal domein van Stimulansz* gebruikt (verder: het Stimulansz model).

De Adviesraad was destijds zeer enthousiast over dit model: een helder geschreven, compleet en ambitieus en klantvriendelijk stuk dat anders dan veel huidige verordeningen, goed aansluit bij de wens tot een inwoner/klantgericht beleid.

Dat zal uiteindelijk de dienstverlening door de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie aan die inwoners van de gemeente die 'klant' zijn in het sociaal domein, ten goede komen.

De Adviesraad realiseert zich dat het op maat maken van een integrale verordening door de gemeente, de daaropvolgende juridische borging en ook de implementatie in de gemeentelijke organisatie, veel zal vergen van een al druk bezette ambtelijke staf. Toch biedt een integrale verordening een uitgelezen kans voor de gemeente om het verschil te maken voor de inwoners.

Het concept biedt immers de mogelijkheid tot integrale behandeling van klantvragen door integrale teams en in de toekomst wellicht door integrale medewerkers.

De Adviesraad is dan ook verheugd dat de gemeente zoveel tijd en energie heeft gestoken deze kans aan te grijpen.

In dat licht moet u ook de hieronder beschreven adviezen en voorbeelden lezen.

Gezegd moet worden dat in vergelijking met het gemeentelijk concept, het Stimulansz model kernachtiger is en blijft. Het model is duidelijker en begrijpelijker en komt daarmee beter tegemoet aan de wens van de overheid, die het haar verantwoordelijkheid vindt om duidelijk, begrijpelijk en toegankelijk te communiceren naar de burger.

Dat betekent: rekening houden met de lezer (zie ook de Direct Duidelijk Brigade, onderdeel van BZK).

Ook de Nationale Ombudsman merkte in juli 2019 reeds op dat de overheid in de relatie met de burger eerlijk, begripvol en simpel moet handelen met een menselijke maat naar de burger. Daarbij gebruik makend – om begrijpelijk te zijn – van eenvoudig en inclusief taalgebruik.

Het op veel plaatsen tekstueel/semantisch *niet* volgen van het Stimulansz model, doet afbreuk aan de helder- en begrijpelijkheid van de tekst van de verordening. Om die reden adviseert de Adviesraad u de tekstuele

inrichting en semantiek van het Stimulansz model zoveel mogelijk *één-op-één* over te nemen, uiteraard met lokale accenten waar de situatie daar om vraagt: houdt het beknopt, *less is more*.

Hierna volgt een – niet limitatieve – opsomming van voorbeelden van teksten en bepalingen waarin het Stimulansz model duidelijker en begrijpelijker is, zowel voor de uitvoerder van de bepalingen als de inwoner.

Zowel het Stimulansz model als het gemeentelijk concept geeft aan het begin van veel hoofdstukken een opsomming van belangrijke kernwaarden. De Adviesraad adviseert u de in de respectieve hoofdstukken genoemde kernwaarden kernachtig te comprimeren en ze te plaatsen in een preambule óf aan het begin van hoofdstuk 1 (Inleiding). Sluit bij het benoemen van kernwaarden bij voorkeur aan bij de leidende principes zoals opgenomen in het nieuwe *Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland*. Zo kan bijvoorbeeld het daarin genoemde concept van positieve gezondheid – bij uitstek toepasbaar als uitgangspunt in beleidsplannen voor integrale en preventieve aanpak van gezondheidszorg en welzijn – in analogie ook worden toegepast op de andere beleidsterreinen waarop de concept-verordening ziet.

Het gemeentelijk concept gebruikt voorts de persoonlijk voornaamwoorden “wij” en “u” en het zelfstandig naamwoord “de gemeente” tamelijk willekeurig door elkaar. Met “wij” wordt echter altijd “de gemeente” bedoeld en met “u” altijd de “inwoner” van de gemeente Eijsden-Margraten *c.q.* geen willekeurige lezer. De Adviesraad adviseert u derhalve ook hierin niet af te wijken van de in het Stimulansz model gevolgde semantiek.

Meer in algemene zin adviseert de Adviesraad u bij de in de concept-verordening gebruikte terminologie niet af te wijken van hetgeen in het algemeen spraakgebruik gangbaar is. Zo bijvoorbeeld paragraaf 3.4.2, 3.4.14 “proefplaatsing” (Stimulansz, Rijksoverheid, UWV etc.) in plaats van “proefplaats” en idem in paragraaf 3.4.7 “jobcoach” in plaats van “jobcoaching”.

Hoofdstuk 7 (Inkomen en schulden) bevat enkele bijna onbegrijpelijke paragrafen. Één duidelijk voorbeeld daarvan is paragraaf 7.4 (Individuele inkomenstoeslag). Ook hier is het Stimulansz model door zijn beknoptheid en taalgebruik duidelijker en leesbaarder.

In de inleiding van hoofdstuk 8 (Afspraken tussen de inwoner en de gemeente) stelt u bij punt 1 “Wij zijn gelijkwaardige *partners*” (cursivering ASD). Dit is een misvatting want het veronderstelt gelijkwaardigheid. In de relatie inwoner en gemeente is echter geen sprake van gelijkwaardigheid. Er is immers een afhankelijkheidsrelatie (overheids-/wettenmonopolie, zie ook SCP, burger kan niet in vrijheid “shoppen” naar/bij een andere overheid). De formulering in het Stimulansz model van deze paragraaf is correcter: “De gemeente *ziet* de inwoner als volwaardige partner” (cursivering ASD).

In hetzelfde hoofdstuk rept het concept in paragraaf 8.2.7.B over een tweede en derde categorie. Dat veronderstelt ook een eerste categorie, die nu ontbreekt.

Maar zeker in dit hoofdstuk is het belangrijk dat de afspraken waaraan de inwoner zich moet houden, eenduidig en begrijpelijk worden opgeschreven. Bijvoorbeeld paragraaf 8.2.9 (Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid), spreekt in lid 1 over het “benadelingsbedrag”. De uitleg die in de begrippenlijst vervolgens over deze term wordt gegeven is volstrekt onbegrijpelijk. In paragraaf 9.2.8 van het Stimulansz model daarentegen wordt een even beknopte als duidelijke uitleg gegeven over de term “benadelingsbedrag”.

Kortom, dit hele hoofdstuk verdient het conform het Stimulansz model te worden herschreven.

In hoofdstuk 9 wordt in paragraaf 9.2 opgemerkt dat de Adviesraad Sociaal Domein “[...] vertegenwoordiger en belangenbehartiger van organisaties en *individuele belanghebbenden* is” (cursivering ASD).

In hoofdstuk 1, art. 3, lid 2 van het *Reglement van de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Eijsden-Margraten* wordt echter bepaald dat “[...] De Adviesraad is niet bevoegd zich te mengen in aangelegenheden met betrekking tot een individuele belanghebbende in de gemeente”. Uiteraard behartigt de Adviesraad de belangen van de burgers in zijn algemeenheid en heeft daarbij een signalerende en verwijzende functie voor de individuele inwoner en een adviserende rol naar de gemeente.

In hoofdstuk 10 (Kritiek op de uitvoering) zijn de daar genoemde rechtsmiddelen (klacht, bezwaar en beroep) onduidelijk geformuleerd. Meer in het algemeen: de klachtenregelingen van de gemeente zijn onduidelijk en ontoegankelijk. In dat verband heeft de ASD al eens gepleit voor een eenvoudige, laagdrempelige voorziening als een ombudsfunctionaris – een gemeentelijk koffiedrinker – die als taak heeft in een vroegtijdig stadium de-escalerend op te treden. Ook hier weer is de vergelijkbare paragraaf 11 in het Stimulansz model vele malen duidelijker en klantvriendelijker.

In hoofdstuk 11 (Kwaliteit, inkoop en aanbesteding) wordt in paragraaf 11.2 bij lid 2 sub c een “redelijke toeslag voor overheadkosten” bij de inkoop en aanbesteding genoemd.
Der Adviesraad adviseert u in verband met de duidelijkheid, dit te wijzigen in een percentage met een maximum.

Om zijn naam eer aan te doen verdient de Begrippenlijst nog de nodige aandacht: op een aantal punten is de uitleg te gedetailleerd en onbegrijpelijk; zie het bovenstaande voorbeeld gegeven bij paragraaf 8.2.9

Tenslotte hoopt de Adviesraad dat alle genoemde termijnen in het gemeentelijk concept *Awb-proof* zijn. Met name met betrekking tot de tekst van paragraaf 2.3.6: hierin lijkt een ongelimiteerde termijnverlenging voor de beslistermijn voor een aanvraag of verzoek door de gemeente mogelijk

Voor de slaagkans en het succes in de praktijk van een nieuwe integrale verordening, is van groot belang dat ruimschoots aandacht wordt besteed aan de borging in de gemeentelijke organisatie en dat medewerkers die belast zijn met de uitvoering, zorgvuldig worden voorbereid en geschoold in deze nieuwe manier van werken.

Ondanks deze kritische noten, die u hopelijk gaat meenemen in de aanpassing naar de definitieve versie, ziet de Adviesraad al een grote verbetering ten opzichte van de voorafgaande verordeningen.

Graag zien wij het definitieve concept tegemoet.

Met vriendelijke groet,

i.o.

Adviesraad Sociaal Domein van de Gemeente Eijsden-Margraten
Koos Steeneveld
Voorzitter